

Pranešimas spaudai

Liuksemburgas, 2018 m. kovo 14 d.

„Turkijai skirtos ES finansinės pagalbos poveikis labai nedidelis“, – teigia auditoriai

Naujoje Europos Audito Rūmų ataskaitoje teigiama, kad Turkijai skirtos ES finansinės pagalbos, kuria siekiama padėti šaliai suderinti savo teisės aktus su ES teisės aktais, poveikis labai nedidelis. Auditoriai teigia, kad nors pagalba buvo tinkamai parengta, finansavimu buvo nepakankamai patenkinti kai kurie esminiai poreikiai teisinės valstybės ir valdymo sektoriuose, kuriuose vėluojama įgyvendinti itin svarbias reformas. Tose srityse, kuriose buvo parodyta daugiau politinės valios, kaip antai muitų, užimtumo ir mokesčių srityse, projektai padėjo suderinti Turkijos teisės aktus su ES teisės aktais. Tačiau dėl lėšų panaudojimo sunkumų ir stringančių reformų šie rezultatai gali būti netvarūs.

2007–2020 m. Turkijai suplanuota ES finansinė pagalba, teikiama per Pasirengimo narystei pagalbos priemonę, siekia virš 9 milijardų eurų. Auditoriai daugiausia dėmesio skyrė prioritetiniams teisinės valstybės, valdymo ir žmogiškųjų išteklių sektoriams (švietimui, užimtumui ir socialinei politikai), kuriems buvo skirta 3,8 milijardo eurų.

Auditoriai konstatavo, kad Komisijos nustatyti finansavimo tikslai buvo konkretūs ir derėjo su teisiniu pagrindu. Su teisinės valstybės, valdymo ir žmogiškųjų išteklių sektoriais susiję tikslai buvo aktualūs ir pagrįsti poreikiais, kuriuos Turkija nustatė siekdama suderinti savo teisės aktus su ES teisės aktais ir sustiprinti savo administracinius gebėjimus.

Tačiau auditoriai teigia, kad iš tikrųjų vargu ar panaudotomis lėšomis buvo patenkinti tam tikri esminiai – teismų sistemos nepriklausomumo ir nešališkumo, kovos su aukšto lygio korupcija ir organizuotu nusikalstamumu, spaudos laisvės, interesų konfliktų prevencijos ir išorės audito bei pilietinės visuomenės stiprinimo – poreikiai. Auditoriai teigia, kad, kaip rodo pačios Komisijos atlikta analizė, šiose srityse daroma pažanga jau keletą metų yra nepatenkinama, kadangi Turkijos institucijoms trūksta politinės valios.

„Nuo 2018 m. Komisija turėtų tikslingiau skirstyti Turkijai skirtas lėšas srityse, kuriose vėluojama įgyvendinti reformas, būtinas siekiant užtikrinti su stojimu į ES susijusių daromą patikimą pažangą“, – pareiškė už ataskaitą atsakinga Europos Audito Rūmų narė Bettina Jakobsen.

Šio pranešimo spaudai tikslas – pateikti Europos Audito Rūmų specialiosios ataskaitos pagrindines mintis.

Visa ataskaita pateikta www.eca.europa.eu.

ECA Press

Mark Rogerson – atstovas ryšiams su visuomene

T: (+352) 4398 47063

M: (+352) 691 55 30 63

Damijan Fišer – atstovas spaudai

T: (+352) 4398 45410

M: (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu

@EUAuditors

eca.europa.eu

Auditoriai nustatė, kad Komisija nusprendė remti visą sektorių apimančias reformas, o ne atskirus projektus. Tačiau sektorių vertinimai ne visada būdavo išsamūs, visų pirma paramos teikėjų koordinavimo, biudžeto analizės ir veiksmingumo vertinimo srityse.

Auditoriai teigia, kad finansavimui taikomos sąlygos gali padėti skatinti reformų procesą. Tačiau nepaisant nuolatinės nepatenkinamos pažangos, auditoriai nustatė, kad Komisija, remdama reformas prioritetiniuose sektoriuose, mažai naudojosi sąlygomis. Visų pirma Komisija retai naudojosi tokiomis sąlygomis kaip galimybė pakartotinai centralizuoti projektų valdymą arba taikyti taisomąsias priemones, jei projekto sąlygos būdavo neįvykdytos. Be to, teisės aktuose nebuvo aiškiai atspindėta galimybė nutraukti finansavimą, jei nebūdavo laikomasi demokratijos ir teisinės valstybės principų.

Iš esmės buvo pasiekti numatyti audituotų projektų išdirbiai, o tai prisidėjo prie Turkijos teisės aktų suderinimo su ES teisės aktais ir jos administracinių gebėjimų stiprinimo, net jei šie procesai dažnai būdavo įgyvendinami per vėlai. Tačiau auditoriai teigia, kad šių teigiamų rezultatų tvarumui kyla rizika, kurią daugiausia lemia politinės valios stygius, o šią padėtį dar pablogina tai, kad atleidžiama arba laikinai nušalinama nuo pareigų daug valstybės pareigūnų, o pilietinei visuomenei yra taikomi apribojimai.

Taip pat nerimą kelia tai, kad dėl paplitusių programavimo ir įgyvendinimo vėlavimų buvo gerokai delsiama vykdyti finansavimo programą. Dėl to sumažėjo finansavimo dydis ir sutrumpėjo Turkijos institucijų turimas vėlesniems projektams įgyvendinti skirtas laikas, o tai dar labiau prisidėjo prie konkursų rengimo ir sutarčių sudarymo vėlavimų. Šių vėlavimų priežastys buvo žinomos: silpni kai kurių ministerijų projektų pasiūlymų rengimo administraciniai gebėjimai, perėjimas prie sektorinio požiūrio ir didelė Sutarčių agentūros, kuri valdo didžiąją dalį Turkijoje panaudojamų ES lėšų, darbuotojų kaita.

Auditoriai teikia keletą rekomendacijų, skirtų pagerinti Turkijai teikiamos pasirengimo narystei pagalbos koncepciją ir įgyvendinimą. Be to, audito rezultatai bus panaudoti Komisijai atliekant finansavimo laikotarpio vidurio peržiūrą ir kuriant būsimų ES plėtros šalims skirtų pagalbos programų koncepciją.

Specialioji ataskaita Nr. 7/2018 „ES pasirengimo narystei pagalba Turkijai: kol kas gauti prasti rezultatai“ paskelbta 23 ES kalbomis Europos Audito Rūmų interneto svetainėje (eca.europa.eu).